

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jacobi Sadoleti Card. Et Episcopi Carpentoractensis Viri
Disertissimi, Opera quæ exstant omnia**

Sadoleto, Jacopo

[Francofurti], 1607

XII. Iac. Sadolet. S.R.E. Cardin. Christoph. Madrucio S.R.E. Card. S.P.D.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69244](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69244)

cuius opinionis, quam de me habes conceptam, indicium habes. Veruntamen scito, cum iamdiu sit, quod ego virum illum & admiror, nunquam me optare esse ausum, vt cum eo conarer: tantum sat mihi duxisse, si illius modo persequi vellet, procul obseruando atque imitando possem. Itaque habere & in vita, & in disciplina, & in omnibus forensibus, senatibus, actionibus, duces ac magistrum. Quem quod tu quoque, tu diosè laudas & probas, periuicuum id mihi est: propriam eiuldem prestantis animi tui, de quo iamdudum loquor. Per enim cum paribus (vt est in proverbio) facile coniunguntur, mihi saepe in mentem venit optare, qualem vos ambo Christianam Rempub. esse cupitis, talis vt ea, si non hominum operadiuino tandem aliquando beneficio constitutur. In quo tantoritas, & erga Deum religio, aliaque complures animi laqueque virtutes, plurimum eidem Reip. profuturae sunt. Sed desatis. Ego quod mei iam priuati erga te officij est, & maximam gratias ago, habeoque, quod tantam, & tam beneuolam voluntatem erga me susceperis: & tibi vicissim spondeo atque polliceor, qui maiore cum fide, ardentiore studio, fideliori obedientia colat te & diligat, te non alium facile esse reperiturum, quod venerit vltus vt re ipsa declarandum sit, me tui cupidissimum fore per esse cognosces. Vale. Romæ, XIII. Calend. Februar. A. D. XLVI.

XII.

IAC. SADOLET. S. R. E. CARDIN.

Christoph. Madrucio S. R. E. Card. S. P. D.

CVM huc allatum esset, fratrem tuum Aliprandum, vincto clarissimum, diem suum obiisse: est ego quoque hoc nuntio grauiter eram perturbatus, quod & illius mortui virtus, & mea in te beneuolentia communem mihi eam calamitatem dicebat: tamen non alienum duxi amicitia esse & coniunctio nostra, quæ mihi venirent in mentem ad tuum dolorem lenandam, aliqua ad te perscribere. Non quod dubitarem, quin in ipso commodè & sapienter id fieri posset: sed quia fortasa dolore impræsentia impeditus, minus illa perspiceret. Acque tunc cum te ipsum absens intueor animo & contemplot, cum te virtute tua, de vlti rerum maximarum, de optimis artibus, quales es egregiè & liberaliter instructus, cogito: vix video posse credere, te cedentem fortunæ oppugnationibus de statu discedere grauitatis tuæ. Rursus, cum mecum reputo quem virum amicitia, cuiusmodi tibi frater sit ereprus, quo è quam in signi lumine atque ornamento orbatam sit domus & familia tua: cogor ignoscere be-

& veniam dare, si mollius fortasse aliquanto fers, quam
 & firma ratio magni hominis postuler. Sed tamen si
 & tibi non accidisset, quod apud ceteros esset inusitatum
 & casibus, postea in re tu quidem propriam aduersus te fortunam
 & inusitatum acculare. Sed si hoc omnibus planè est propositum, ut
 & inusitatum sit: neque vilius in eo inter claros & obscuros, senes
 & adulescentes, bonos & malos, omnino discrimen est: cur me-
 & reus illis obitu, qui expleuit suæ ætatis cursum, si non anno-
 & reum iudicet, ac ceterè rebus gestis, & magnitudine honorù, quos
 & fama cum laude est adeptus? At non vides & cogitas, non mo-
 & diu in longè sed mediocri etiam in ætate, omnibus propè morta-
 & libus hoc venire, ut circumfusi strage amicorum & beneuolo-
 & rum, quos variis casibus amiserint, desertam propè à prioribus
 & infortunatibus, quæ maximè solent esse iucunda, reliquam vi-
 & tam degant? Quod mihi quidem hoc tempore præcipue & præ-
 & ter curas accidit: qui & multis antea partim cognatis, partim
 & hominibus amississimis & iucundissimis, & proximè duobus pro-
 & pè amari meo pignoribus, Bembo meo, & Victoria Columna,
 & scilicet, acque omni tum animi, tum ingenij laude præstan-
 & tissima summa, primatus sum. Sed quis finis lugendi sit, si cunctos
 & quos amamus, velimus amissos in cerore diutius & lacrymis præ-
 & scribi nos vero tollamus potius animos ad immortalitatis spè:
 & illud celeste regnum quod nobis Deum in CHRISTO ritè
 & colimus, ad eodem Deo oblatum propositumque est omnibus
 & nostris vultu fructeamus adipisci: intelligamusque nos ad agen-
 & duntis præclaras, non ad plorandum esse natos. Sicut & ipse
 & fructum optinè intellexit: qui in omnibus vitæ suæ consiliis &
 & actibus, non ut diutissime viuere posset, sed ut fortem & illu-
 & stratam ageret, semper est meditat. Quem nunc ablatum
 & abdit, & in eam vitam quæ multò melior est multoque præstan-
 & tissima, cum laudum virtutum merito, tum diuina imprimis beni-
 & gencia translatum, laude quidem debemus & pia commemora-
 & tione, non autem lamentis & complorationibus prosequi. Qui
 & si videret, neque quod potuit accidere, ante se vita functum luge-
 & re necesse habuisset: nonne vides, quæ ille in te fuit pietate & be-
 & neuolentia, quam duram & asperam fati conditionem subiisset?
 & qui in omni omni eiufmodi cura periculoque solutus, in summa
 & gloria beatitudineque versatur. Atqui si illum amabas, ut profectò
 & amas, quæso meliorè hoc esse illius conditionem, quam
 & tuam, quod ille in vera perpetuaque læticia, tu inani nunc in do-
 & lore politas. Quem tamen dolorem dies tibi ablatura est, etiam
 & lacrima de vitæ tua cessauerit. Quapropter vide quid tibi sit ne-
 & cessario de te ita opinamur, & sentimus, ut de fortissimo &
 & candidissimo homine sentendum est. Qui si tuis tot aliis egre-

gijs ornamenti, hanc vnam deesse virtutem fenferimite, pte
tiam in rebus aduerfis, & in retinenda animi firmitate con
tiam: non nos quidem mirabimur, humanum enim hoc, & no
mune est peccatum: veruntamen non magni illius est viti
& tu praest. re te debes, & nos optare vt talis ab omnibus cre
gnofcaris. Ego benevolentia erga te inductus, haec ad te pa
scribenda mihi duxi: quibus multò plura & meliora, & in
nium tuum, & quibus semper operam dedisti, doctrinae flu
suppediabant. Quòd si aliquid erit à me his literis effectum, que
valeat vel ad mitigandum dolorem tuum, vel ad virtutem
excitantam: habeo amicitia nostra magnam gratiam, quare
hoc vt facerem non solum suafit, sed etiam impulit. Sin me
tua prudentia ista non requirente, ego minus necessario
fiero functus: tu tamen pro tua humanitate & bonitate, haec
stra ab optimo animo & propensissima erga te voluntate p
cta accipies. Reliquum est, vt tibi redigam in memoriam, p
eo tempore quo te amare cepi, tuis humanissimis literis p
catus, mansisse semper in amore, & mansurum esse: atque
dies potius allatura semper aliquid incrementi sit, quam qui
quam de mea in te singulari benevolentia detractura. Vale. Ro
mae, III. Idus Martij, M. D. XLVII.

XIII.

IAC. SADOLETVS S. R. E. CARD. A. D.
mo ab epistolis Ferdinando Regi Rom. S. P. D.

I OANNES Marfupinus, homo ea comitate, coque ingratu
I quod tibi quoq; video esse notum, atque idem in rebus p
dis summa fide, diligentia, assiduitate praeditus, sapius colu
me cum Roma abessem, de tuis virtutib. per multa scriptura: ca
leq; tibi testimonium apud me dederat, vt ego te cum virum do
ctum atque grauem, tum verò etiam imprimis prudentem, & in
re isti clarissimo Regi gratum atque probatum esse iudicaret.
Posteaquam autem & idem ascripsit, & ego ad Urbem paulo ante
reuersus, ex eis quas ad eum dedisti literis ipse perpexit, te non s
lum mei amantissimum, sed scriptorum etiam meorum p
diosum esse, quae abs te vndiq; conquirentur, vt quam plurimum
mecum quasi colloqui posses. Dicam id quod res est, in terram
tui studium & amorem adductus sum, vt continere me non po
tuerim, quin has statim ad te exararem literas: tibiq; & animam
meum totum, & sensum patefacere. Nam si quisquam est, p
me & suauissime Adame, qui aliqua significatione alterius erga
se benevolentiae capiat, ego me eum esse cõsireor: cum eil acco
dere possit optatius, quã a bonis viris, & tui similibus diligi. No
vel